

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Zemaníkovej a členov senátu Ľubomíry Kúdelovej a JUDr. P. Dukeša v právnej veci navrhovateľa **B.B. a. s.**, Č.Č., IČO: X.X., zast. JUDr. M. R., advokátom AK, Š.Š., proti odporcovi **1/ JUDr. G. M., PhD.**, K.K., správkyňa konkurznej podstaty úpadcu G. H. a. s., M.M., IČO: X.X., **2/ S.S., a. s.**, P.P., IČO: X.X., zast. advokátkou JUDr. D. Ď., N.N., **o zaplatenie 132 775,68 Eur (4 000 000 Sk) s prísl.**, o odvolaní odporcu v 2. rade proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 2Zm 107/00-Sn-215 zo dňa 11. septembra 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 11. septembra 2008 č. k. 2Zm 107/00-Sn-215 **m e n í** tak, že zmenkový platobný rozkaz zo dňa 12. decembra 2000 č. k. 2Zm 107/00-Sn-24 vo vzťahu k odporcovi v 2. rade **z r u š u j e** a návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu proti odporcovi v 2. rade **z a m i e t a**.

Navrhovateľ je povinný nahradiť odporcovi v 2. rade trovy prvostupňového a odvolacieho konania vo výške 20 976,98 Eur na účet právnej zástupkyne JUDr. D. Ď. vedený v Slovenskej sporiteľni č. ú.: X.X.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým rozsudkom č. k. 2Zm 107/00-Sn-215 zo dňa 11. septembra 2008 ponechal zmenkový platobný rozkaz č. k. 2Zm 107/00-Sn-24 zo dňa 12. decembra 2000 v platnosti. Navrhovateľovi náhradu ďalších trov konania nepriznal.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že (pôvodný) navrhovateľ - D.D., a. s. si návrhom podaným dňa 20. júla 2000 uplatnil proti odporcom v 1. a 2. rade právo na zaplatenie 4 000 000 Sk so 6% úrokom od 18. júla 2000 až do zaplatenia. Pohľadávka bola postúpená na terajšieho navrhovateľa, t. j. B.B. a.s. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že právny predchodca odporcu v 1. rade uzatvoril s D., a. s. zmluvu o úvere na poskytnutie krátkodobého úveru vo výške 10 000 000 Sk. Predmetný úver bol zabezpečený vlastnou zmenkou na rad na sumu 4 000 000 Sk, vystavenou dňa 11. februára 1998, splatnou 18. júla 2000. Za predmetnú zmenku sa zaručil ako avalista právny predchodca odporcu v 2. rade. Krajský súd v Banskej Bystrici dňa 12. decembra 2000 vydal zmenkový platobný rozkaz, ktorým uložil odporcom v 1. a 2. rade povinnosť, aby do 3 dní od doručenia zmenkového platobného rozkazu zaplatili navrhovateľovi spoločne a nerozdielne 4 000 000 Sk so 6% úrokom od 18. júla 2000 do zaplatenia, odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy vo výške 13 333 Sk a trovy konania vo výške 160 533 Sk, alebo aby v tej istej lehote podali námietky.

Námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu podal odporca v 2. rade a uviedol, že zmenku avaloval v mene š. p. S.S. jej štatutárny orgán – riaditeľ Ing. P. M.. Uviedol, že podnik má právo majetok, s ktorým hospodári držať, užívať, nakladať s ním v súlade s právnymi predpismi, **podnik nemôže týmto majetkom zabezpečovať záväzky tretích osôb.** Riaditeľ štátneho podniku podpísal na zmenke porušil zák. č. 111/1990 Zb., preto je tento úkon absolútne neplatný podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Námietky proti zmenkovému platobnému rozkazu podal aj odporca v 1. rade.

Podľa názoru krajského súdu však zmenkové ručenie, ktoré na zmenke potvrdil štatutárny zástupca odporcu v 2. rade, nie je ručením, na ktoré sa odvoláva § 6 zák. č. 111/1990 Zb., ani inou formou zabezpečenia, ktoré má predmetné ustanovenie na mysli. **Podpísanie zmenky za avalistu nie je formou zabezpečenia záväzku tretej osoby majetkom štátneho podniku.** V zmysle § 32 ods. 2 zákona o zmenkách a šekoch ide o špecifické ustanovenie, z ktorého vyplýva, že prípadné prekročenie rozsahu právomoci štatutárneho zástupcu odporcu v 2. rade, na ktoré bolo poukázané, nemôže byť na ujmu oprávneného zo zmenky. Súd mal

teda za preukázané, že forma avalu je správna, aval podpísal za neho štatutárny zástupca, t. j. oprávnená osoba, a preto súd považoval tento úkon za platný. Námietky odporcu v 1. rade súd považoval za právne irelevantné. Na základe uvedeného ponechal vydaný zmenkový platobný rozkaz v platnosti.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku podal odporca v 2. rade v zákonom stanovenej lehote odvolanie, v ktorom uviedol, že za štátny podnik konala osoba – riaditeľ štátneho podniku - ktorá tak nemohla konať a keďže takýto úkon bol vykonaný priamo v rozpore so zákonom, je **absolútne neplatný**. Riaditeľovi štátneho podniku zákon o štátnom podniku neumožňoval ručiť majetkom štátneho podniku v prospech tretích osôb s poukazom na § 6 ods. 2 zákona o štátnom podniku. Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, tak že zruší zmenkový platobný rozkaz a navrhovateľa zaviazže na úhradu trov konania.

Odporca v 2/ rade doplnil svoje odvolanie podaním zo dňa 10. februára 2010, v ktorom opätovne poukázal na znenie § 6 ods.2 zákona č. 111/1990 Zb. ako i na ust. § 19 Obč. zák., z ktorých vyvodzuje, že zákonodarca obmedzil štátnemu podniku ako právnickej osobe vykonávať právne úkony, ktorými by zabezpečoval záväzky tretích osôb.

Navrhovateľ vo svojom vyjadrení k odvolaniu uviedol, že napadnutý rozsudok je vecne správny a navrhol ho potvrdiť. Toto podanie doplnil podaním zo dňa 24. marca 2009 v ktorom uviedol, že všeobecné pravidlo neplatnosti právnych úkonov upravené v ust. § 39 Obč. zák. neplatí pre obchodno-záväzkové vzťahy upravené v III. časti Obch. zák., ktorí neplatnosť právnych úkonov upravuje v III. časti odlišným spôsobom, a to ust. § 267. Poukázal na to, že neplatnosť právnych úkonov v obchodno-záväzkových vzťahoch je upravená ako relatívna neplatnosť, ktorá je daná len na ochranu touto neplatnosťou dotknutých účastníkov. Princíp relatívnej neplatnosti vylučuje, aby sa jej mohol domáhať ten, kto relatívnu neplatnosť spôsobil. Toto zákonné pravidlo vyplýva z ust. § 40a veta druhá Obč. zák., ktoré je v danom prípade potrebné aplikovať pri absencii úpravy zásad relatívnej neplatnosti v Obch. zák. / § 1 ods.2 veta druhá Obch. zák. /. V posudzovanej veci je nepochybné, že dôvod relatívnej neplatnosti ako ho uvádza odvolateľka, nie je ustanovený na jej ochranu, ale naopak, na ochranu zmenkového veriteľa a tento dôvod neplatnosti spôsobila sama odvolateľka.

Z uvedeného vyvodzuje, že prevzatím zmenečného ručenia zmenečným ručiteľom sa mala zabezpečiť ochrana zmenkového dlžníka, či ručiteľa, ktorý dlh zabezpečoval. Navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal vec ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) podľa § 214 ods. 1 O. s. p. a zistil, že odvolanie je dôvodné. Vo veci bolo vytýčené pojednávanie za prítomnosti splnomocnených zástupcov účastníkov.

Predmetom odvolacieho konania je posúdenie správnosti vysloveného právneho názoru prvostupňového súdu, ktorý ponechal zmenkový platobný rozkaz v platnosti a na námietky odporcu v 2/ rade týkajúce sa absolútnej neplatnosti úkonu zabezpečenia zmenkovej pohľadávky s odkazom na ust. § 6 ods. 2 zákona č. 111/1990 Zb. v platnom znení vyslovil, že zmenkové ručenie podpísané štatutárnym zástupcom odporcu v 2/ rade nie je ručením, na ktoré sa odvoláva § 6 ods. 2 zákona č. 111/1990 Zb., ani inou formou zabezpečenia. Podľa prvostupňového súdu je zmenkové ručenie upravené v § 30, § 32 zák. č. 191/1950 Zb. Ustanovenie § 32 ods. 2 je špecifickým ustanovením, z ktorého vyplývam, že prípadné prekročenie rozsahu právomoci štatutárneho zástupcu odporcu v 2/ rade, nemôže byť na ujmu oprávneného zo zmenky. Súd mal za preukázané, že forma avalu je správna, aval podpísal štatutárny zástupca, preto je úkon v súlade s uvedeným ustanovením.

Odvolací súd sa s týmto názorom vysloveným prvostupňovým súdom nestotožnil v celom rozsahu.

Podľa § 32 ods.2 zákona č. 191/1950 Zb. záväzok zmenečného ručiteľa je platný i vtedy, ak záväzok, za ktorý sa zaručil, je neplatný z iného dôvodu než pre vadu formy.

Obsah citovaného ustanovenia podstatným spôsobom obmedzuje princíp ustanovenia odseku 1 § 32, pretože pripúšťa, aby vznikol záväzok zmenečného ručiteľa, i keď nevznikol platne záväzok zmenečného dlžníka a platnosť ručiteľského záväzku podmieňuje len formálnou platnosťou zabezpečovaného zmenečného záväzku, inak však považuje zmenečné ručenie za záväzok samostatný, takže zmenečný ručiteľ sa nemôže dovolávať neplatnosti zabezpečovaného záväzku, ak jeho neplatnosť bola spôsobená inými vadami než vadami formy.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že sa vzťahuje aj na prípad, keď je záväzok, za ktorý sa zmenečný ručiteľ zaručil neplatný. V preskúmvanej veci však nejde o platnosť či neplatnosť záväzku, ktorý bol zabezpečený zmenečným ručiteľom, ale o úkon ručiteľa vo vzťahu k majetku, ktorým mal ručiť štátny podnik za záväzok tretej osoby.

Podľa § 6 ods.2 zákona č. 111/1990 Zb. má podnik právo majetok, s ktorým hospodári, držať, užívať ho a nakladať s ním v súlade s právnymi predpismi, podnik nemôže s týmto majetkom zabezpečovať záväzky tretích osôb. Majetok sa môže podniku odňať iba v prípadoch a za podmienok ustanovených zákonom / odkaz na ust. § 303 a nasl. Obch. zák. je uvedený len príkladmo /.

Nakoľko zmenku ako aval podpísal štatutárny zástupca štátneho podniku, ktorý nesporne mal oprávnenie konať v mene podniku, avšak nevzal na zreteľ, že ust. § 6 ods. 2 zákona č. 111/1990 Zb. obmedzuje spôsobilosť právnickej osoby na právne úkony vo vzťahu k majetku podniku / obmedzenie spôsobilosti na právne úkony pripúšťa i ust. § 19 Obč. zák. /.

Ak sa vychádza zo skutočnosti, že ak aj podpis avala na zmenke je platný / čo nespochybňuje ani odvolací súd /, nemôže však táto okolnosť vyvolať inak predpokladané účinky, a to ručenie majetkom štátneho podniku, pretože v tomto smere ide o úkon absolútne neplatný podľa § 39 Obč. zák., nakoľko odporuje zákonu / § 6 ods. 2 zákona č. 111/1990 Zb. /. Takáto neplatnosť však nespôsobuje neplatnosť samotnej zmenky, ani podpisu osoby, ktorá prevzala zmenečné ručenie.

K námietke odkazujúcej na ust. § 267 Obch. zák., odvolací súd poukazuje na to, že úkon v rozpore so zákonom je absolútne neplatný, súd ho skúma ex offio. I keď Obchodný zákonník v III. časti nemá úpravu týkajúcu sa absolútnej neplatnosti právneho úkonu, potom platí ust. § 39 Obč. zák. Občiansky zákonník je určujúcim súkromnoprávnym predpisom, voči ktorému Obchodný zákonník vystupuje ako lex specialis. Odvolací súd sa nestotožnil s názorom navrhovateľa, že v danej veci ide resp. môže ísť len o relatívnu neplatnosť úkonu.

Na základe vyššie uvedeného najvyšší súd rozsudok prvostupňového súdu podľa § 220 O. s. p. zmenil tak, že zmenkový platobný rozkaz zo dňa 12. 12. 2000 č. k. 2 Zm 107/00-Sn-24 vo vzťahu k odporcovi v 2/ rade zrušil a návrh na vydanie zmenkového platobného rozkazu proti odporcovi v 2/ rade zamietol.

O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods.2 v spojení s ustanovením § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že trovy prvostupňového a odvolacieho konania priznal úspešnému odporcovi v 2/ rade vo výške 20 976,33 Eur, ktoré pozostávajú zo súdnych poplatkov / námietky proti zmenkovému platobnému rozkaz, súdny poplatok za podané odvolanie, úkony právnej služby v prvostupňovom i odvolacom konaní, paušálne náhrady, strata času a cestovné /.

Odporca v 2/ rade vyčíslil trovy v podaní doručenom odvolaciemu súdu 19. 02. 2010 v celkovej výške 20 976,33 Eur , z toho trovy prvostupňového konania boli vyčíslené v celkovej výške 10 068,98 Eur / vrátane súdneho poplatku za podané námietky a poplatku za odvolanie proti predbežnému opatreniu, úkony právnej služby, paušálna náhrada / a trovy odvolacieho konania v celkovej výške 10 907,35 Eur /vrátane poplatku za odvolanie, 4 úkony právnej služby, cestovné a strata času /.

P o u ě n i e: Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 16. februára 2010

JUDr. Jana Zemaníková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lucia Blažičková